

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinuma kopsavilkums par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “Sadarbības tiesībaizsardzības jomā nostiprināšana ES: Eiropas Informācijas apmaiņas modelis (EIAM)”

(Šī atzinuma pilns teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē <http://www.edps.europa.eu>)

(2014/C 32/08)

1. Ievads

1.1. Apspriešanās ar EDAU

1. Komisija 2012. gada 7. decembrī pieņēma paziņojumu “Sadarbības tiesībaizsardzības jomā nostiprināšana ES: Eiropas Informācijas apmaiņas modelis (EIAM)” (turpmāk tekstā: “Paziņojums”).⁽¹⁾ Tajā pašā dienā Komisija pieņēma ziņojumu par to, kā tiek īstenots Padomes 2008. gada 23. jūnija Lēmums 2008/615/TI par pārrobežu sadarbības pastiprināšanu, jo īpaši – apkarojot terorismu un pārrobežu noziedzību (“Prīmes lēmums”).⁽²⁾ Šajā atzinumā par minēto ziņojumu netiks sniegtas atsevišķas atsauksmes, bet tas ir pieminēts, lai labāk izprastu kontekstu.

2. Pirms paziņojuma pieņemšanas EDAU tika dota iespēja sniegt neoficiālas atsauksmes. EDAU atzinīgi novērtē to, ka dažas no šīm atsauksmēm paziņojumā ir ņemtas vērā.

1.2. Paziņojuma pieņemšanas pamats un mērķi

3. Stokholmas programmas⁽³⁾ mērķis ir risināt nākotnes problēmas un tālāk stiprināt brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, veicot darbības, kurās uzmanība koncentrēta uz pilsoņu interesēm un vajadzībām. Tajā noteiktas ES prioritātes tieslietu un iekšlietu politikas jomā laikposmam no 2010. gada līdz 2014. gadam un saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (“LESD”)⁽⁴⁾ 68. pantu ir noteiktas arī likumdošanas un operatīvās plānošanas stratēģiskās pamatnostādnes brīvības, drošības un tiesiskuma telpā.

4. Jo īpaši Stokholmas programma apliecina vajadzību pēc saskaņotības un konsolidācijas, attīstot informācijas pārvaldību un apmaiņu ES iekšējās drošības jomā un aicina Padomi un Komisiju īstenot informācijas pārvaldības stratēģiju attiecībā uz ES iekšējo drošību, tostarp stingru datu aizsardzības režīmu. Šajā kontekstā Stokholmas programma arī aicina Komisiju izvērtēt nepieciešamību pēc Eiropas Informācijas apmaiņas modeļa (EIAM), kas balstīts uz ES informācijas apmaiņas jomā pašreiz spēkā esošo instrumentu izvērtējumu. Šim vērtējumam būtu jāpalīdz noteikt, vai šie instrumenti darbojas tā, kā sākotnēji paredzēts, un sasniedz Informācijas pārvaldības stratēģijas mērķus⁽⁵⁾.

5. Papildus Stokholmas programmai Komisija 2010. gada jūlijā publicēja paziņojumu⁽⁶⁾ (turpmāk tekstā “2010. gada paziņojums”), kurā sniegts pilnīgs pārskats par ES līmeņa pasākumiem, kas jau ir ieviesti, vēl tiek īstenoti vai apspriesti, lai reglamentētu personas datu vākšanu, uzglabāšanu vai pārrobežu apmaiņu tiesībaizsardzības vai migrācijas pārvaldības nolūkos.

6. Atbildot uz Stokholmas programmas aicinājumu un pamatojoties uz 2010. gada paziņojumu, šī paziņojuma mērķis ir novērtēt, kā praksē notiek informācijas pārrobežu apmaiņa ES, un ieteikt iespējamus uzlabojumus.

3. Secinājumi

37. EDAU atzinīgi novērtē kopējo uzmanību, kas pievērsta datu aizsardzībai paziņojumā, kurā uzsvērtā nepieciešamība nodrošināt augstu datu kvalitātes, datu drošības un datu aizsardzības līmeni, un atgādina, ka, neskatoties uz to, kādu datu kombināciju vai secību izmanto informācijas apmaiņā, ir jāievēro noteikumi par datu aizsardzību, datu drošību un datu kvalitāti, kā arī par nolūku, kādā šie instrumenti var tikt izmantoti.

⁽¹⁾ COM(2012) 735 final.

⁽²⁾ COM(2012) 732 final.

⁽³⁾ Stokholmas programma – Atvērta un droša Eiropa tās pilsoņu un viņu aizsardzības labā, Padomes Dokuments 5731/10, 3.3.2010.

⁽⁴⁾ Līgums par Eiropas Savienības darbību (OV C 83, 30.3.2010., 47. lpp.).

⁽⁵⁾ Stokholmas programma – Atvērta un droša Eiropa tās pilsoņu un viņu aizsardzības labā, Padomes Dokuments 5731/10, 3.3.2010., 4.2.2. sadaļa.

⁽⁶⁾ Komisijas 2010. gada 20. jūlija paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Pārskats par informācijas pārvaldību brīvības, drošības un tiesiskuma jomā”, COM(2010) 385 galīgā redakcija.

38. EDAU arī:

- atzinīgi novērtē to, ka paziņojumā ir secināts, ka nav vajadzīgas ne ES līmeņa tiesību aktu īstenošanas datu bāzes, ne arī jauni ES informācijas apmaiņas instrumenti,
- uzsver, ka ir vajadzīga tieslietu un iekšlietu politikas jomas instrumentu un iniciatīvu pilnīga izvērtēšana, kuras rezultāti varētu ietekmēt visaptverošas, saskaņotas un pareizi strukturētas ES politikas izveidi attiecībā uz informācijas un tās apmaiņas pārvaldību, un aicina Komisiju veikt citu esošo instrumentu izvērtēšanu,
- aicina Komisiju paust apsvērumus par i) datu aizsardzības principu efektivitāti, ņemot vērā tehnoloģiju pārmaiņas, lielapjoma IT sistēmu attīstību un datu, kas sākotnēji vākti ar cīņu pret noziedzību nesaistītos nolūkos, arvien plašāko izmantošanu, kā arī par ii) to, cik efektīva saistībā ar sabiedrības drošību ir pašreizējā tendence veikt aizdomās neturētu privātpersonu plaša mēroga, sistemātisku un proaktīvu uzraudzību un cik lielā mērā tā patiesi palīdz cīņā pret noziedzību; šo apsvērumu rezultāti varētu ietekmēt visaptverošas, saskaņotas un pareizi strukturētas ES politikas izveidi attiecībā uz informācijas un tās apmaiņas pārvaldību šajā jomā,
- pasvītro, ka pašreiz notiekošajām apspriešanām par direktīvas priekšlikumu nevajadzētu atturēt Komisiju veikt uzskaiti par datu aizsardzības problēmām un riskiem, kā arī iespējamajiem uzlabojumiem pašreiz spēkā esošajos tiesību aktos, un iesaka izmantot šīs apspriešanas, jo īpaši attiecībā uz aizdomās turētu un aizdomās neturētu personu datu apstrādes atšķiršanu, Eiropas Informācijas apmaiņas modeļa tālākā izstrādē,
- pilnīgi atbalsta nepieciešamību pārskatīt esošos instrumentus, lai saskaņotu tos ar piedāvāto direktīvu, un aicina Komisiju veikt papildu darbības,
- aicina Komisiju veikt esošo instrumentu novērtēšanu to īstenošanas laikā un pēc to pilnīgas īstenošanas,
- iesaka pamatnostādņēs, ko Padome ir aicināta sniegt attiecībā uz kanāla izvēli, ņemt vērā sekas nolūka ierobežojuma un atbildības ziņā,
- aicina Komisiju skaidrāk pamatot Eiropola kanāla izvēli, izmantojot SIENA rīkus kā noklusējuma kanālu, un izvērtēt, vai šī izvēle atbilst integrētās privātuma aizsardzības principam,
- ar gandarījumu atzīmē, ka paziņojumā ir atgādināts, ka faktiski ar informāciju var apmainīties un to izmantot tikai, ja tas ir likumīgi atļauts, kas nozīmē arī atbilstību datu aizsardzības noteikumiem, un aicina Komisiju sākt darbu pie saskaņotu nosacījumu izveides attiecībā uz SPOCs (vienkāršas tiešsaistes procedūrām pārrobežu pakalpojumiem), lai nodrošinātu, ka visās dalībvalstīs ir vienādas prasības, un efektīvi aizsargātu privātpersonas,
- iesaka Komisijas paredzētajā plānā, kā arī apmācībās, ko nodrošināt ir aicinātas dalībvalstis, iekļaut apmācības par informācijas drošību un datu aizsardzību.

Briselē, 2013. gada 29. aprīlī

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

Peter HUSTINX